DÁMASO RUIZ-JARABO COLOMER
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA

Az ismertetés napja: 2008. június 10. [1]

I – Bevezetés

1. A jelen ügyben az Európai Közösségek Bizottsága az EK 226. cikk alapján annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Lengyel Köztársaság nem teljesítette az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (hozzáférési irányelv) [2] (a továbbiakban: hozzáférési irányelv) 4. cikkének (1) bekezdéséből, illetve 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdéséből eredő kötelezettségeit.

2. A közösségi szabályok – a Bizottság állítása szerint a Lengyel Köztársaság általi – nem megfelelő átültetésének vizsgálata azon korlátozott beavatkozási jogkör tanulmányozását igényli, amellyel a hatóságok az olyan liberalizált piacokon rendelkeznek, mint a távközlés.

3. Az alperes tagállam, ahelyett hogy semlegesen járt volna el a hozzáférési irányelv nemzeti jogban történő végrehajtása során, a piacnyitás ösztönzése érdekében beavatkozott, törvényileg kötelezve minden üzemeltetőt arra, hogy a hálózatokhoz való hozzáférésről tárgyaljanak, anélkül hogy ezt a kötelezettséget a verseny előzetes vizsgálatára vonatkozó feltételnek vetette volna alá.

4. A kereset által felvetett problémák vizsgálata és a megfelelő válasz felvázolása bizonyos fokú összetettséget mutat, mivel a lengyel szabályozás nem tiltja a vállalkozások közötti megállapodást [3], hanem éppen ellenkezőleg, megköveteli, hogy az ilyen megállapodások legalábbis tárgyalások tárgyát képezzék.

5. Ezen felül a várt eredmény elmaradása esetén a lengyel jog feljogosítja az illetékes nemzeti hatóságot, hogy kötelező pótlólagos döntést hozzon, amely úgy tűnik, hogy

1 – Eredeti nyelv: spanyol.

2 – HL L 108., 7. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 323. o.

3 – A hozzáférési irányelv 3. cikke kötelezi a tagállamokat arra, hogy gondoskodjanak arról, hogy elkerüljék az olyan korlátozásokat, amelyek akadályoznák a vállalkozásokat abban, hogy egymás között – a közösségi joggal összhangban – a hozzáférésre és/vagy összekapcsolásra vonatkozó műszaki és kereskedelmi szabályokat tartalmazó megállapodásokról tárgyaljanak.

megfelel a legősibb tőről fakadó klasszikus liberalizmus követelményeinek [4].

6. Minden zavart el kell tehát oszlatni, és a szükséges fogalmi pontosításokat követően meg kell határozni azt a megoldást, amely kincsként rejtőzik a közösségi szabályozás zűrzavarában [5].

II – Jogi háttér

A – *A közösségi jog*

1. A „jóhiszemű együttműködés elve”

7. Az EK 10. cikk értelmében „[a] tagállamok az e szerződésből, illetve a Közösség intézményeinek intézkedéseiből eredő kötelezettségek teljesítésének biztosítása érdekében megteszik a megfelelő általános vagy különös intézkedéseket”, elősegítve „a Közösség feladatainak teljesítését”. Ugyanakkor „[a] tagállamok tartózkodnak minden olyan intézkedéstől, amely veszélyeztetheti [az Európai Unió] célkitűzéseinek megvalósítását”.

2. A hozzáférési irányelv

8. Ez az irányelv a 2002. március 7-én elfogadott és április 24-én közzétett [6] „új szabályozási keret” [7] része.

9. A keretirányelvet [8] követő hozzáférési irányelv a hozzáférés és az összekapcsolás harmonizációjára irányul a hálózatellátásnak és a hálózati szolgáltatásoknak a belső piac elveihez történő igazítása céljából.

4 – Az eszme teljesen egyértelmű kinyilvánításának minősül a „laissez faire, laissez passer” gazdasági jelszó, amelyet Adam Smith közgazdasági elméletei népszerűsítettek.

5 – A jelen esethez hasonlóan, a probléma nyilvánvaló ténye nem mindig jelenti az egyszerű megoldást, mivel – ahogyan Quevedo y Villegas, F. „El mundo por de dentro”, *Los Sueños* (Espasa Calpe, colección Biblioteca Austral, Madrid, 2002, n° 20, 187. o.) c. művében írja – allegorikus figyelmeztetéssel szolgál az emberi képmutatásról, miszerint „[…] nem az a bölcs, aki tudja, hol rejtőzik a kincs, hanem az, aki dolgozik érte és kiássa. Azonban ez a személy sem valódi bölcs, hanem az, aki miután megszerezte, jól használja azt fel”.

6 – HL L 108., 7., 21., 33. és 51. o.

7 – A C-262/06. sz. Deutsche Telekom ügyre vonatkozó 2007. június 28-i indítványomban (amelyben a Bíróság 2007. november 22-én hozott ítéletet [EBHT 2007., I-10057. o.]) ezzel a kifejezéssel az Európai Parlament és a Tanács négy, 2002. március 7-i irányelvére utalok, így a hozzáférési irányelvre; az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (Engedélyezési irányelv) (HL L 108., 21. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 337. o.); az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (Keretirányelv) (HL L 108., 33. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 349. o.) és az egyetemes szolgáltatásról, valamint az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és elektronikus hírközlési szolgáltatásokhoz kapcsolódó felhasználói jogokról szóló 2002/22/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvre (Egyetemes szolgáltatási irányelv) (HL L 108., 51. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 29. kötet, 367. o.).

8 – Lásd a 7. lábjegyzetet.

10. A közösségi távközlési jog két szinten fejlődött, amelyek – szoros kapcsolatuk ellenére – könnyen megkülönböztethetők egymástól a címzettjeik alapján.

11. Így az üzemeltetőkre vonatkozó szabályozással párhuzamosan, amelyben az összekapcsolásra és a versenyre vonatkozó szabályok összefonódni látszanak, létezik egy másik, szerteágazóbb szabályozási szint is, amely a felhasználók jogait az ágazat liberalizációjának és az egyetemes szolgáltatás biztosításának elve alapján szabályozza, és amely különös jelentőséget nyer a személyek alapvető szabadságainak összefüggésében [9].

12. Nem kétséges, hogy a jelen ügy ezen szintek közül az első alá tartozik.

13. A hozzáférési irányelv 4. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„A nyilvános hírközlő hálózatok üzemeltetői jogosultak és – amennyiben az arra felhatalmazott más vállalkozások kérik – kötelesek a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása végett egymással az összekapcsolásról tárgyalásokat folytatni, annak érdekében, hogy a szolgáltatások nyújtását és együttműködési képességét [helyesen: interoperabilitását] a Közösség egészében biztosítsák. Az üzemeltetők más vállalkozásoknak olyan feltételek mellett kínálják a hozzáférést és az összekapcsolást, amelyek összhangban vannak a nemzeti szabályozó hatóság által az 5., 6., 7. és 8. cikk alapján előírt kötelezettségekkel.”

14. A fenti irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdése előírja, hogy:

„A nemzeti szabályozó hatóságok – a [keret]-irányelv 8. cikkében foglalt célok érdekében eljárva – ösztönzik és adott esetben biztosítják, ezen irányelv rendelkezéseivel összhangban, a megfelelő hozzáférést és összekapcsolást, valamint a szolgáltatások együttműködési képességét, feladatkörüket oly módon gyakorolva, hogy az a hatékonyságot és a fenntartható versenyt előmozdítsa, és a végfelhasználók számára a lehető legelőnyösebb legyen.

Különösen, a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások vonatkozásában a 8. cikknek megfelelően tehető intézkedések sérelme

9 – Megemlíthető a személyes adatok védelme vagy a magánélet tiszteletben tartása az interneten.

nélkül, a nemzeti szabályozó hatóságok megállapíthatnak:

a) a végpontok közötti összeköttetés biztosításához szükséges mértékben kötelezettségeket a végfelhasználók hozzáférését ellenőrző vállalkozások számára, beleértve indokolt esetben a kötelezettséget arra vonatkozóan, hogy kapcsolják össze hálózataikat, ha azok még nincsenek összekapcsolva;

b) a végfelhasználóknak valamely tagállam által meghatározott digitális rádióműsor- és televízióműsor-terjesztési szolgáltatásokhoz való hozzáférése biztosításához szükséges mértékben kötelezettségeket az üzemeltetők számára arra vonatkozóan, hogy tisztességes, ésszerű és megkülönböztetéstől mentes feltételek mellett biztosítsanak hozzáférést az I. melléklet II. részében említett egyéb eszközökhöz."

15. Noha a hozzáférési irányelv 18. cikke előírja, hogy a tagállamok elfogadják és kihirdetik azokat a törvényeket, rendeleteket és közigazgatási rendelkezéseket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy ennek az irányelvnek legkésőbb 2003. július 24-ig megfeleljenek, a Lengyel Köztársaság csatlakozási okmánya [10] 2004. április 30-ig kiterjesztette az átültetési határidőt.

B – *A távközlésről szóló lengyel törvény*

16. A távközlésről szóló lengyel törvény [11] 26. cikke a nyilvánosság számára hozzáférhető távközlési szolgáltatások nyújtása és a szolgáltatások interoperabilitásának biztosítása céljából kötelezi a nyilvános távközlési hálózatok minden üzemeltetőjét hozzáférési szerződés megkötésére irányuló tárgyalások lefolytatására valamely távközlési vállalkozás vagy a 4. cikk 1., 2., 4., 5., 7. és 8. pontja szerinti szervezet kérelmére.

17. A jogsértések elkerülése érdekében a távközlésről szóló törvény 27. cikkének (1) bekezdése lehetővé teszi, hogy az Urząd Komunikacji Electronicznej (Elektronikus Távközlési Hivatal, a továbbiakban: UKE) elnöke határozzon a tárgyalások lezárásának határidejéről, amely nem haladhatja meg a hozzáférési szerződés megkötésére irányuló kérelem benyújtásától számított 90 napot.

10 – A Cseh Köztársaság, az Észt Köztársaság, a Ciprusi Köztársaság, a Lett Köztársaság, a Litván Köztársaság, a Magyar Köztársaság, a Máltai Köztársaság, a Lengyel Köztársaság, a Szlovén Köztársaság és a Szlovák Köztársaság csatlakozásának feltételeiről, valamint az Európai Unió alapját képező szerződések kiigazításáról szóló okmány (HL 2003. L 236., 33. o.).

11 – 2004. július 16-i törvény (Dz. U. 2004, 171. sz., 1800. szakasz; a továbbiakban: a távközlésről szóló törvény).

18. Ha a tárgyalások nem kezdődtek meg, ha a távközlési hálózathoz való hozzáférést megtagadják, vagy ha az előírt határidő letelt, bármely fél kérheti az UKE elnökétől, hogy hozzon a vitás kérdéseket megoldó vagy az együttműködés feltételeit előíró határozatot (a távközlésről szóló törvény 27. cikkének (2) bekezdése), a kérelméhez mellékelni kell a hozzáférési szerződés tervezetét, ebben jelezve a felek álláspontjait, továbbá a szerződés azon kikötéseit, amelyek tekintetében a felek nem jutottak egyezségre (ugyanezen törvény 27. cikkének (3) bekezdése).

19. Az UKE elnöke határozatában mérlegeli a felhasználók érdekeit, a vállalkozások számára előírt kötelezettségeket, a korszerű távközlési szolgáltatások előmozdítását, a vitás kérdések jellegét és annak gyakorlati lehetőségét, hogy megvalósíthatók-e a javaslatok vagy az alternatív megoldások, különösen a hozzáférés technikai és gazdasági szempontjai tekintetében [12]. Ugyanakkor a hálózat teljességének és a szolgáltatások interoperabilitásának biztosítására is gondot kell fordítania, ügyelve a hátrányosan meg nem különböztető feltételekre, valamint a verseny fejlesztésére is [13].

20. Az UKE elnöke által létrehozandó, kikényszerített megállapodás [14] további kritériumaként szolgál a vállalkozásnak az összekapcsolt hálózatok szintjén fennálló gazdasági erőfölénye, a közérdek, beleértve a környezetvédelmet is, és az egyetemes szolgáltatások folyamatossága [15].

21. A távközlésről szóló törvény 28. cikkének (5) bekezdése az ily módon létrejött hozzáférés módosítását illetően kisebb pontosítással szolgál, kimondva, hogy ha az érintett felek hozzáférési szerződést kötnek, a közigazgatási határozatnak a szerződésben szereplőkkel azonos tartalmú rendelkezései hatályukat vesztik [16], ugyanakkor az UKE elnöke megőrzi annak lehetőségét, hogy valamelyik fél kérelmére vagy hivatalból módosítsa azt, ha ezt a fogyasztók érdekeinek, a hatékony versenynek vagy a szolgáltatások interoperabilitásának védelme indokolja [17].

22. Ezzel egyidejűleg, ugyanezen esetekben a távközlésről szóló törvény 29. cikke felruházza az UKE elnökét, hogy hivatalból módosítsa nemcsak a saját határozatát, hanem a hozzáférési szerződés szövegét is, vagy felszólítsa a feleket annak módosítására [18].

12 – A távközlésről szóló törvény 28. cikke (1) bekezdésének 1., 2., 3. és 4. pontja.

13 – A távközlésről szóló törvény 28. cikke (1) bekezdésének 5. pontja.

14 – E kifejezést illetően lásd Bellodi, L., *Telecomunicazioni e concorrenza nel diritto comunitario*, Scientifica, Nápoly, 1999, 209. o.

15 – A távközlésről szóló törvény 28. cikke (1) bekezdésének 6–8. pontja.

16 – A távközlésről szóló törvény 28. cikkének (5) bekezdése.

17 – A távközlésről szóló törvény 28. cikkének (6) bekezdése.

18 – A távközlésről szóló törvény 30. cikkében a hozzáférési szerződés módosítására előírt közigazgatási eljárásra tett utalásra is figyelemmel.

23. Ezen felül a távközlésről szóló törvény 45. cikke lehetővé teszi az UKE elnökének, hogy nélkülözhetetlen szabályozási kötelezettségeket írjon elő valamely végfelhasználók hozzáférését ellenőrző vállalkozás számára ahhoz, hogy e vállalkozás végfelhasználói számára biztosítani lehessen más távközlési vállalkozás felhasználóival való kommunikációt, beleértve az összekapcsolás kötelezettségét is, amennyiben ezek a kötelezettségek a feltárt problémához képest megfelelő és arányos megoldások.

III – A pert megelőző eljárás, a felek álláspontja és a Bíróság előtti eljárás

24. 2005. március 21-én a Bizottság tájékoztatta az alperes tagállamot a távközlésről szóló törvény és a hozzáférési irányelv 4. cikkének (1) bekezdése és 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdése közötti összeegyeztethetőséget illető kétségeiről.

25. 2005. május 25-i válaszában a lengyel kormány fenntartotta a fent említett rendelkezések összeegyeztethetőségét, jelezve, hogy a tárgyalási kötelezettség kiterjesztése az új infrastruktúra megépítésének a független üzemeltetők által viselt költségei csökkentésére irányul, és elismerve azt, hogy a hozzáférési irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdését közvetetten ültette át.

26. Miután nem értett egyet ezzel a magyarázattal, a Bizottság 2006. július 4-én indokolással ellátott véleményt címzett e tagállamhoz, amelyet ez utóbbi 2006. szeptember 4-én vitatott. A Lengyel Köztársaság szerint, noha a hozzáférési irányelv nem írja elő *expressis verbis* azt, hogy jogszabályi rendelkezésekkel vezessék be a hozzáférési szerződések tárgyalására vonatkozó kötelezettséget, ez utóbbi a fenntartható verseny és az interoperabilitás biztosításának előmozdítására irányul a fogyasztók érdekében. A Lengyel Köztársaság tehát a hozzáférési irányelv 5. cikke (1) bekezdésének első albekezdésére alapoz, amely olyan programozási előírásnak minősül, amely kötelezi a szabályozó hatóságokat a hozzáférés és a hálózatok összekapcsolásának biztosítására.

27. 2007. május 8-án a Bizottság az EK 226. cikk második bekezdése alapján kezdeményezte a jelen keresetet. Az eljárás során a felperes intézmény és az alperes tagállam fenntartották az álláspontjaikat.

28. Mivel senki sem kérte tárgyalás tartását az ezen kérelem előterjesztésére nyitva álló határidő alatt, a 2008. május 6-i általános értekezletet követően sor kerülhet a jelen ügyben az indítvány ismertetésére.

IV – A hivatkozott kötelezettségszegés elemzése

A – *Bevezetés*

29. A távközlési szolgáltatások liberalizációjának kezdete óta a Bizottság egyértelművé tette a nélkülözhetetlen infrastruktúrákhoz való hozzáférés fontosságát, és fellépett az olyan vállalkozások visszaéléseivel szemben, amelyek – a működéshez szükséges eszközöket kizárólagosan használva – megtagadták versenytársaiktól az ahhoz való hozzáférést.

30. A liberális irányzat elfogadása ugyancsak szükségessé teszi a piacra lépési mechanizmusok megnyitását, és annak érdekében, hogy a hozzáférés rugalmas rendszere ne kerüljön háttérbe, a közösségi jogban megkezdődött a hozzáférés hagyományos fogalmának a módosítása.

31. A kereskedelem szabadságának megvalósulása azonban önmagában nem tette lehetővé a tisztességes verseny létrejöttét. A korábbi közszolgáltatók tényleges monopóliuma és azok a jogok, amelyekkel ezek hosszú éveken keresztül rendelkeztek – a piac alapos ismeretével és az általuk elfoglalt privilegizált helyzettel együttesen – szükségessé tette más vállalkozások megjelenésének előmozdítását az érdekükben bevezetett járulékos intézkedések útján.

32. Az „essential facilities” [19] doktrína a versenyszabályoknak a távközlési ágazat hozzáférési megállapodásaira való alkalmazásáról szóló bizottsági közleményben (a továbbiakban: a hozzáférésre vonatkozó közlemény) [20] szerepel, amely az új üzemeltetőknek a meglévő, az esetek többségében a korábbi monopolhelyzetben lévő vállalkozás tulajdonában álló távközlési infrastruktúrákhoz és hálózatokhoz azonos jogok alapján történő összekapcsolásának előmozdítására irányul.

33. E célból együttes feltételként jelenik meg, hogy a berendezés legyen „nélkülözhetetlen” abban az értelemben, hogy elengedhetetlen

19 – Doherty, B., *Just what are essential facilities?*, CMLR, 2001, 397–436. o., és Richer, L., *Le droit à la paresse? Essential Facilities, version française,* Dalloz, 1999, n° 44, 523. o.

20 – HL C 265., 2. o.

az azt ellenőrző vállalkozással folytatandó versenyhez, és ésszerűen nem állítható újra elő, valamint – noha más társaság rendelkezésére bocsátható – a hozzáférés önmagában akadályba ütközik vagy ésszerűtlen korlátozások állnak fenn rajta [21].

34. A Bíróság a távközlési szolgáltatásoktól eltérő összefüggésben elismerte, hogy amennyiben az infrastruktúra „nélkülözhetetlen”-nek minősül, a tulajdonos köteles megegyezni annak használatát illetően más vállalkozásokkal, amennyiben a tevékenységükhöz szükség van az eszközhöz való hozzáférésre. Ezt az elvet azonban egy sor szigorú értelmezési feltétel mérsékli az erőfölényes helyzetből (EK 82. cikk) eredő visszaélés elkerülése érdekében [22].

35. A megállapodások privilegizált eszközöknek minősülnek a korlátozásoktól mentes verseny elérése érdekében, és a Bizottság ezért tartja fenn magának a közösségi jelentőségű konfliktusok [23] rendezésének jogát, és ezért bízta a nemzeti bíróságokra a közösségi jog hatálya alá nem tartozó jogvitákat.

36. A hozzáférési irányelv (5) preambulumbekezdése ezért utasítja el a nyílt versenypiacon az olyan korlátozások fennállását, amelyek a vállalkozásokat megakadályozzák abban, hogy megállapodásokat – különösen határokon átnyúló megállapodásokat – kössenek, és főszabály szerint [24] megköveteli, hogy a tárgyalásokat jóhiszeműen és kereskedelmi alapon folytassák le.

37. Az ezen ágazatba történő minden állami beavatkozás azonban különböző közérdekek védelméhez, így a fejlődés előmozdításához, a hálózatok kiterjesztéséhez, valamint a területi, gazdasági és szociális kohézióhoz kapcsolódik.

38. Következésképpen a piaci rendszer nem korlátozható indokolatlanul, mivel az ilyen korlátozás csak a közösségi jog által követett célokra tekintettel és mindig a megfelelőség és az arányosság elvének tiszteletben tartása mellett megengedett.

21 – Az észak-amerikai ítélkezési gyakorlat által meghatározott ezen korlátozásoknak a jelentős része megtalálható a hozzáférésre vonatkozó közlemény 91. pontjában.

22 – A C-7/97. sz., Oscar Bronner GMBH kontra Mediat Zeitung ügyben 1998. november 26-án hozott ítélet (EBHT 1998., I-7791. o.) elemzi a korábbi ítélkezési gyakorlatot (a 6/73. és 7/73. sz., Istituto Chemioterapico Italiano és Commercial Solvents kontra Bizottság egyesített ügyekben 1974. március 6-án hozott ítéletet [EBHT 1974., 223. o.]; a 311/84. sz. CBEM-ügyben 1985. október 3-án hozott ítéletet [EBHT 1985., 3261. o.] és a C-241/91. P. és C-242/91. P. sz., RTE és ITP kontra Bizottság egyesített ügyekben 1995. április 6-án hozott ítéletet [EBHT 1995., I-743. o.]), továbbá jelzi, hogy az olyan vállalkozás esetében, amely az egyetlen országos szintű újságkézbesítő hálózatot működteti a tagállamban, az a tény, hogy elutasította egy versenytárs kiadójának csatlakozását, nem minősül erőfölénnyel való visszaélésnek, amikor egyrészt más terjesztési módok is léteznek, például a postai úton történő terjesztés, valamint az üzletekben és az újságos standokon történő árusítás, másrészt pedig nem létezik olyan műszaki, szabályozásbeli vagy akár gazdasági akadály, amely lehetetlenné vagy akár indokolatlanul nehézzé tenné a versenytársak számára saját kézbesítőhálózatuk létrehozását.

23 – A hozzáférésre vonatkozó közlemény 26. pontja.

24 – Kiemelés tőlem.

39. Így a hozzáférési irányelv (19) preambulumbekezdése kimondja, hogy „a hálózati infrastruktúrához való hozzáférés biztosításának kötelezővé tétele a verseny fokozását szolgáló eszközként indokolt lehet, de a nemzeti szabályozó hatóságoknak egyensúlyt kell teremteniük az infrastruktúra tulajdonosát az infrastruktúrájának a saját javára történő hasznosítása tekintetében megillető jog és a más szolgáltatókat az egymással versengő szolgáltatások nyújtásához alapvető fontosságú eszközökhöz való hozzáférés tekintetében megillető jog között”.

40. A Bizottság ebben az összefüggésben kifogásolja azt, hogy a Lengyel Köztársaság kétszeresen is megsértette a hozzáférési irányelvet: egyrészt nem ért egyet azzal a ténnyel, hogy a távközlésről szóló törvény kötelező tárgyalások előírásával szabályozza a nemzeti szabályozó hatóság hatáskörét, másrészt kifogásolja, hogy bizonyos célkitűzések elérésére nincs feljogosítva e hatóság.

B – *Az első kötelezettségszegési kifogás*

41. A Bizottság azt állítja, hogy a hozzáférési irányelv 4. cikke (1) bekezdésének átültetése nem megfelelő, mivel a Lengyel Köztársaság először is törvényben írja elő a vállalkozások számára a megállapodások megkötésének kötelezettségét, míg az irányelvben ez a kötelezettség egy rendellenes helyzet kiigazítására irányuló olyan különleges intézkedésként jelenik meg, amely kizárólag a nemzeti szabályozó hatóságot köti; másodsorban nem veszi figyelembe az ágazat helyzetét, és nem tesz különbséget az üzemeltetők között a befolyásuk alapján; és harmadsorban összekeveri az – ugyanezen irányelv által előírt – összekapcsolásra vonatkozó tárgyalás kötelezettségét a hozzáférési szerződés megkötésével.

42. A távközlési szolgáltatások jelenlegi európai helyzetében az *ex ante* kötelezettségek csak akkor indokoltak, ha azokat a piac a szabad versenyre nézve komoly veszélyek miatt megköveteli.

43. A hozzáférési irányelv felvállalja ezt a kihívást és (13) preambulumbekezdésében nyíltan elismeri, hogy „[a] cél a piaci verseny fejlődésével párhuzamosan az előzőleg ágazatokhoz kötött szabályok fokozatos csökkentése […]”, habár egy ilyen *ex ante* ágazati szabályozás nem kizárt, ha az új technológiák fejlődésének eredményeképpen olyan szűk keresztmetszetek merülnek fel, amelyek szükségessé teszik az alkalmazását, különösen a szélessávú hozzáférési hálózatok területén.

44. A keretirányelv (27) preambulumbekezdése pontosításokkal szolgál, meghatározva, hogy nincs hatékony verseny olyan piacokon, ahol egy vagy több jelentős piaci erővel

rendelkező vállalkozás található, és ahol a nemzeti és a közösségi mechanizmusok „nem elegendőek a probléma kezelésére”.

45. Az évek során végbement fejlődés eredményeképpen a keretirányelv kimondja, hogy „a távközlési ágazatban a hatékony verseny feltételei […]” megteremthetők [25].

46. Következésképpen a közösségi szabályozás [26] megállapodások megkötésére irányuló kötelezéssel történő átültetése ellentétesnek tűnik azzal az elvvel – és egyben azon elv tagadásának tűnik –, miszerint a szabad versenynek mára vitathatatlanul meg kellett valósulnia.

47. Esetleg kimentés lehet az az eset, amikor a lengyel jogalkotó abból az alapelvből indult ki, hogy a piac torzulásának jelei miatt nincs tényleges szabadság, azonban ezeket a kétségeket azonnal eloszlatja az az érv, miszerint ebben az esetben a lengyel jogalkotó más jogi normát ültet át, és nem a hozzáférési irányelvet, amely az „új szabályozási keret” része.

48. A közösségi jog nem mellőzi az egészséges verseny ártalmazására alkalmas, bizonyos különleges szövődményekre adott válaszokat.

49. Azonban szakosodott és független szervek – mint a hozzáférési irányelv által e célból létrehozott nemzeti szabályozó hatóság – létrehozatala szükséges a probléma azonosításához és az egyes esetekhez igazodó megoldás meghatározásához.

50. Nemzeti szinten a hozzáférési irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével összhangban, a nemzeti szabályozó hatóság – és nem a jogal-

25 – A keretirányelv (1) preambulumbekezdése.

26 – Habár a kereset a hozzáférési irányelvre vonatkozik, nem tagadható, hogy ezt a keretirányelv inspirálta.

kotó – feladata biztosítani az üzemeltetők meghatározott hálózati elemekhez és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférését és azok használata iránti ésszerű kérelmek teljesítését.

51. Ezen túl ez a feladat csak a fenti rendelkezésben nem szűkkörűen meghatározott olyan helyzetekre vonatkozik, amikor a hozzáférés biztosításának megtagadása, illetve az ahhoz hasonló hatású indokolatlan feltételek kikötése gátolná kiskereskedelmi szinten a fenntartható versenypiac kialakulását.

52. A kiigazító intézkedések között szerepel a „hozzáférést kérő vállalkozásokkal jóhiszemű tárgyalás [lefolytatása]" (a hozzáférési irányelv 12. cikke (1) bekezdésének b) pontja), amelynek során előzetes tanulmányt kell készíteni a célszerűségéről és arról, hogy arányosak lennének-e a keretirányelv 8. cikkében foglalt célokkal (a hozzáférési irányelv 12. cikkének (2) bekezdése), amelyet a nemzeti szabályozó hatóságnak a valódi műszaki és gazdasági megvalósíthatóság, valamint a jogszerű jelleg alapján kell elkészítenie [27].

53. A közösségi jog nem követeli meg a Lengyel Köztársaság jogalkotó szerve által bevezetett automatizmust. Éppen ellenkezőleg, arra irányul, hogy a független szervezetek a piac vizsgálatát követően az egyes esetekben meghatározzák a megfelelő megoldást [28].

54. A lengyel állam által választott eljárási mód megbénítja tehát az ezen ágazatot jellemző dinamizmust, amely állandó fejlődésben van, azon folyamatos haladás miatt, amely az elektronikus hírközlést érinti.

55. Figyelembe véve azt a lehetőséget, hogy a verseny a piac különböző szegmenseiben és a különböző tagállamokban eltérő ütemben fejlődik, nem hanyagolható el a visszalépés lehetősége, és e célból a nemzeti szabályozó hatóságok számára lehetővé kell tenni, hogy enyhíthessék a szabályozási kötelezettségeket azokon a piacokon, amelyeken a verseny a kívánt eredményeket hozza (a hozzáférési irányelv (13) preambulumbekezdése) [29].

27 – A hozzáférési irányelv 12. cikkének (2) bekezdése a piacfejlődés ütemének tükrében – figyelembe véve a szóban forgó összekapcsolás és hozzáférés jellegét és típusát, továbbá a tervezett hozzáférés szolgáltatásának a kivihetőségét – a versengő eszközök használatának vagy üzembe helyezésének műszaki és gazdasági megvalósíthatóságára, az eszköz tulajdonosának kezdeti befektetésére, a verseny hosszú távú megőrzésének szükségességére, a szellemi tulajdonjogra és a páneurópai szolgáltatások nyújtására utal.

28 – A keretirányelv 16. cikkének (3) bekezdése előírja ugyanakkor, hogy amennyiben a nemzeti szabályozó hatóság megállapítja, hogy a piacon hatékony a verseny, nem vezet be, illetve nem tart fenn az e cikk (2) bekezdésében említett konkrét szabályozó kötelezettséget (amelyek között visszautalással szerepelnek a hozzáférési irányelv 8. cikkében szereplő kötelezettségek).

29 – Noha a hozzáférési irányelv 8. cikke eltérő (a 9–13. cikkben szereplő) kötelezettségekre vonatkozik, előírja, hogy a nemzeti szabályozó hatóságok módosíthatják, illetve megszüntethetik ezeket a kötelezettségeket.

56. A távközlésről szóló törvény ezzel a rugalmassággal ellentétes, mivel ilyen korlátozások előírásával megdermeszti a szabályozási szintet, ez pedig megakadályozza a független szabályozó hatóságot abban, hogy a beavatkozás csíráját elfojtsa.

57. A hozzáférési irányelv az átláthatóság és a nyilvánosság elvét tiszteletben tartva valamennyi üzemeltető számára előírja a kötelezettségeket [30], ugyanakkor különös hangsúlyt fektet a „jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozásokra” [31]. Ez utóbbi kifejezés – véleményem szerint – illusztrálja a monopóliumból a liberalizmusba történő átlépést, és merkantilista felhangoktól mentes összefüggésben megfelelőbb, mint az „erőfölény” fogalma.

58. Noha az összekapcsolás nyújtását általános módon kell meghatározni, a feltételeit tekintve aszimmetria áll fenn a vállalkozás ereje alapján, tekintettel arra, hogy a jelentős piaci erővel rendelkező vállalkozások esetében már kezdetben sincs szükség a piac további vizsgálatára [32], hanem elegendő a feltételek célszerűségének egyszerű igazolása [33].

59. A hozzáférési irányelv 8. cikke kifejezetten a „jelentős piaci erővel rendelkező üzemeltető” fogalmára utal, és az irányelv további rendelkezései is hivatkoznak erre a kifejezésre.

60. A 4. cikk a nemzeti szabályozó hatóság által a fenti 8. cikk alapján előírt kötelezettségeknek veti alá azt, hogy a hozzáférést és az összekapcsolást kínálják.

61. Ugyanakkor a hozzáférési irányelv 12. cikke, amely előírja a jóhiszemű tárgyalás folytatására vonatkozó kötelezettséget, kötelező erőt nyer a fenti 8. cikkel, mivel a nemzeti szabályozó hatóságok kötelezettségeinek ezekkel az iránymutatásokkal összhangban kell állniuk.

30 – Saracci, F., *L'interconnexion, objet du droit communautaire des télécommunications: exemple de régulation (application comparée France-Italie)*, Atelier national de reproduction de thèses, 2004, 97. o., hangsúlyozza, hogy a távközlési szolgáltatásokat serkentették a közösségi jog olyan klasszikus elvei, mint az egyenlőség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elve, amelyeket a Bíróság alapvető jognak minősített (a 117/76. és a 16/77. sz., Ruckdeschel és társai egyesített ügyekben 1977. október 19-én hozott ítélet [EBHT 1977., 1753. o.] és a 149/77. sz. Defrenne-ügyben 1978. június 15-én hozott ítélet [EBHT 1978., 1365. o.]).

31 – A keretirányelv 14. cikkének (2) bekezdése értelmében egy vállalkozás akkor minősül jelentős piaci erővel rendelkezőnek, ha vagy önállóan, vagy másokkal együtt erőfölénnyel egyenértékű pozícióban van, azaz olyan gazdasági erővel rendelkezik, amely lehetővé teszi számára, hogy a versenytársaktól, az ügyfelektől és végső soron a fogyasztóktól nagymértékben függetlenül viselkedjen.

32 – Általánosságban a keretirányelv 16. cikke írja elő.

33 – A hozzáférési irányelv (15) preambulumbekezdése.

62. A rendszernek a vállalkozások erejétől függő ezen kettőssége nem található meg a távközlésről szóló törvényben.

63. Ezen felül vitathatatlanul a kötelezettségszegés irányába mutat [34] az, hogy a hozzáférési irányelv 4. cikkének (1) bekezdése körében összemossa a „hozzáférés” [35] és az „összekapcsolás” [36] fogalmát.

64. Az összekapcsolás a magánszemélyek közötti kapcsolatra vonatkozik, magánjogi jellegű intézményhez hasonló [37], és az eltérő koncepciókon alapuló hálózatok között műszaki megoldást feltételez.

65. A „hozzáférés” fogalma azonban kiterjedtebb jogkövetkezményekkel jár, mint az infrastruktúrák egyszerű összekapcsolása, mivel lefedi valamennyi eszköz és szolgáltatás rendelkezésre bocsátását, és végeredményben magában foglalja az összekapcsolást, amely a nyilvános hálózatüzemeltetők között létrehozott különleges hozzáféréstípus (a hozzáférési irányelv 2. cikkének b) pontja).

66. E tekintetben a vitatott jogszabály nem felel meg a minimális beavatkozás elvének, amely az arányosság elvének visszatükröződése. Ezen elv körvonalait egyértelműen körülhatárolta a Bíróság ítélkezési gyakorlata [38], amely a megfelelőségen, a szükségességen, valamint a költségek és hasznok közötti kapcsolaton alapul.

67. Nem számít semmit a lengyel kormány azon érve, miszerint a távközlési vállalkozások belenyugvással elfogadták a jogszabályt, mivel az egyének nem ellenőrizhetik a közösségi jog pontos betartását, ugyanakkor az egyszerű

34 – Meglepő, hogy a távközlésről szóló törvény 2. cikke 6. pontjának a) alpontja az összekapcsolást a hozzáférés egyik elemeként határozza meg.

35 – A hozzáférési irányelv 2. cikkének a) pontja határozza meg.

36 – A hozzáférési irányelv 2. cikkének b) pontja pontosítja e fogalom tartalmát.

37 – Saracci, F., i. m., 106. o., és Strubel, X., *Brèves observations sur la nature juridique du contrat d'interconnexion de réseaux de télécomunications*, Lex Electronica, n° 4/1999, a www.lexelectronica.org-on.

38 – A korábbi ítéletek közül ki kell emelni a 11/70. sz. Internationale Handelgesellschaft ügyben 1970. december 17-én hozott ítéletet (EBHT 1970., 1125. o.); az 5/73. sz. Balkan-Import-Export ügyben 1973. október 24-én hozott ítéletet (EBHT 1973., 1091. o.); a 36/75. sz. Rutili-ügyben 1975. október 28-án hozott ítéletet (EBHT 1975., 1219. o.); a 118/75. sz., Watson és Belmann ügyben 1976. július 7-én hozott ítéletet (EBHT 1976., 1185. o.); a 114/76. sz. Bela-Mühle Bergmann ügyben 1977. július 5-én hozott ítéletet (EBHT 1977., 1211. o.); a 122/78. sz. Buitoni-ügyben 1979. február 20-án hozott ítéletet (EBHT 1979., 677. o.); a 240/78. sz. Atalanta Amsterdam ügyben 1979. június 21-én hozott ítéletet (EBHT 1979., 2137. o.)és a 44/79. sz. Hauer-ügyben 1979. december 13-án hozott ítéletet (EBHT 1979., 3727. o.).

közigazgatási gyakorlat – amely jellegénél fogva az adminisztráció igénye szerint módosítható, és nem rendelkezik megfelelő nyilvánossággal – nem biztosítja az irányelv megfelelő átültetését [39].

68. A hozzáférési irányelv és a távközlésről szóló törvény által bevezetett mechanizmusok tehát eltérnek, mivel ez utóbbi – eltávolodva az irányelv előírásától – a kivételt általános szabállyá alakítja át, a nemzeti hatóság azon lehetőségét, hogy az összekapcsolásra vonatkozóan tárgyalásokat rendeljen el, általánosítva ülteti át, a hozzáférési szerződés megkötésének kötelezettségeként, valamint olyan beavatkozást tart fenn, amelyet a szabályozó hatóság nem szüntethet meg, és nem is módosíthat. Ezen indokok alapján a Bizottság által felhozott első jogalapot el kell fogadni.

C – *A második kötelezettségszegési kifogás*

69. A Bizottság úgy ítéli meg, hogy a hozzáférési irányelv 5. cikkének (1) bekezdése a nemzeti szabályozó hatóság arra történő felhatalmazására kötelez, hogy az jól körülhatárolható módon avatkozzon be a keretirányelv 8. cikke szerinti célkitűzések elérése érdekében átlátható, arányos és hátrányos megkülönböztetést nem tartalmazó feltételek rögzítésével. Véleménye szerint a távközlésről szóló törvényben nincsenek ilyen kivételes lehetőségek.

70. Újfent a keretirányelvben kell megkeresni a megoldást, amelynek 8. cikke nyitja meg a III. fejezetet, amely a „nemzeti szabályozó hatóságok feladatai”-ra vonatkozik [40].

71. Habár egyetértek az alperes tagállammal azon tényt illetően, hogy a keretirányelv 8. cikke rendkívüli mértékben általános, a választott jogi eszköz – a keretirányelv – magas szintű elvonatkoztatásra ad lehetőséget, elegendő mozgásteret hagyva a tagállamok számára, és megőrizve ezáltal a hatékonyságát.

72. Mindenesetre a fenti 8. cikk (2)–(4) bekezdése célként kimondja többek között az elektronikus hírközlő hálózatok közötti verseny, a belső piac fejlődésének és az Unió polgárai érdekeinek megóvását.

39 – A C-197/96. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1997. március 13-án hozott ítélet (EBHT 1997., I-1489. o.); a C-358/98. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2000. március 9-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-1255. o.) és a C-33/03. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 2005. március 10-én hozott ítélet (EBHT 2005., I-1865. o.).

40 – A hozzáférési irányelv 5. cikke a keretirányelv 8. cikkében szereplő célokra utal.

73. Egy közelmúltban, 2008. január 31-én hozott ítéletének [41] 81. pontjában a Bíróság meghatározta, hogy a keretirányelv 8. cikke a nemzeti szabályozó hatóságok kötelezettségévé teszi az arról való gondoskodást, hogy hozzanak meg minden ésszerű intézkedést a valódi, korlátozásoktól mentes verseny előmozdítása érdekében. Ez a megállapítás e cikk azon egyszerű programozási jellegét támogatja, amely mellett a Lengyel Köztársaság kitartóan érvel.

74. E tekintetben a közösségi jog egységes alkalmazása és az egyenlőség elve megköveteli, hogy ennek a rendelkezésnek a jelentése és a hatálya is egységes legyen, különösen abban az esetben, ha nincs kifejezett utalás a nemzeti jogra [42].

75. Az ítélkezési gyakorlat bizonyos pontosítással szolgált, miszerint a belső jogba való átültetés nem feltétlenül a közösségi norma változatlan formai és tartalmi átvételét teszi szükségessé, mivel elegendő, ha a jogi környezet biztosítja az irányelv kellően egyértelmű és pontos alkalmazását [43].

76. Az az érv, miszerint a tagállamban nincsenek az irányelv tilalmával összeegyeztethetetlen tevékenységek, nem igazolja a nemzeti jog mulasztását [44].

77. A probléma megoldásához ki kell emelni, hogy a hozzáférési irányelv 5. cikkének (1) bekezdése azzal az állandó feladattal [45] bízza meg a szabályozó hatóságokat, hogy ellenőrizzék a piacot a megfelelő és hatékony hozzáférés és összekapcsolás, valamint a szolgáltatások hatékonyságának előmozdítása és biztosítása érdekében.

78. Következésképpen annak a felhatalmazásnak, amelynek a hiányára a Bizottság hivatkozik, nem csupán az a célja, hogy lehetővé tegye a szabályozó hatóságok esetleges pontos beavatkozását, hanem az ellenőrzési hatáskörre is irányul, ezt a kereset nem tartalmazza.

41 – A C-380/05. sz. Asunto Centro Europa 7 ügyben hozott ítélet (EBHT 2008., I-349. o.).

42 – A 327/82. sz. Ekro-ügyben 1984. január 18-án hozott ítélet (EBHT 1984., 107. o.); a C-287/98. sz. Linster- ügyben 2000. szeptember 19-én hozott ítélet (EBHT 2000., I-6917. o.) és a C-195/06. sz. Österreichischer Rundfunk ügyben 2007. október 18-án hozott ítélet (EBHT 2007., I-8817. o.).

43 – A 252/85. sz., Bizottság kontra Franciaország ügyben 1988. április 27-én hozott ítélet (EBHT 1988., 2243. o.).

44 – A C-339/87. sz., Bizottság kontra Hollandia ügyben 1990. március 15-én hozott ítélet (EBHT 1990., I-851. o.).

45 – E tekintetben meggyőzött a lengyel kormány érvelése.

79. A hozzáférési irányelv 5. cikke „különösen" előír egy sor kötelezettséget, amelyek betartását a szabályozó hatóságnak meg kell követelnie a végpontok közötti összeköttetés és a végfelhasználóknak valamely tagállam által meghatározott digitális rádióműsor- és televízióműsor-terjesztési szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítása terén (a hozzáférési irányelv 5. cikke (1) bekezdésének második albekezdése).

80. A fenti 5. cikk azonban nem kimerítő módon vezeti be ezeket a kötelezettségeket, hanem kellő nyitottsággal ahhoz, hogy a szabályozó hatóságoknak lehetővé tegye, hogy meghatározásuk során a hatékonyság, a fenntartható verseny és a fogyasztói előny maximalizálásának feltételét figyelembe vegye.

81. Ezt az állítást alátámasztja egy 2001. december 13-án hozott ítélet [46], amely ezen hatóságoknak az egyetemes szolgáltatásnak és az együttműködési képességnek a nyílt hálózatellátás (ONP) elvei alkalmazása révén történő biztosítását szolgáló távközlési összekapcsolásról szóló, 1997. június 30-i 97/33/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv [47] alapján gyakorolt hatáskörét elemezte.

82. Ez az ítélet [48], amely a Spanyol Királyságot érintette, kevésbé kérész életű védelmet ad a Lengyel Köztársaságnak, mint amit Frédéric Chopin talált George Sand-nal együtt a valldemosai Názáreti Jézus-kolostorban [49]; mivel a nemzeti hatóságok egyfajta, 97/33 irányelvből eredő pozitív kötelezettsége [50] alapján a Bíróság széles hatáskört ismert el számukra oly módon, hogy azon túl, hogy ösztönzik a versenytársak közötti megállapodásokat, *ex ante* [51] meghatározzák egyben az előfizetők végponthoz való hozzáférését, valamint a helyi és magasabb szintű távközlési központok összekapcsolódását.

46 – A C-79/00. sz. Telefónica de España SA ügyben hozott ítélet (EBHT 2001., I-10075. o.).

47 – HL L 199., 32. o.

48 – A fenti ítéletnek helyt adó ügyben ismertetett indítványában Jacobs főtanácsnok is megerősíti ezt.

49 – A híres pár az író gyermekeivel együtt Mallorcán telepedett le 1838 őszén annak reményében, hogy az enyhe tél enyhíti a lengyel zenész tüdőbaját. Azonban a zord időjárás, és különösen a nedvesség siettette a pár távozását 1839 februárjában, mindazonáltal Chopin jelentősen haladt a 24 prelűd (op. 28.) megkomponálásában, miután – hosszadalmas vámeljárást követően – Párizsból megérkezett az általa rendelt Pleyel-zongora. Georges Sand az *Ün hiver à Majorque* című (Cort, 2004) művében bensőséges és romantikus légkörűnek írja le a szigeten szerzett tapasztalatait.

50 – Amely a következőképpen mondható: „minden megengedett, amit az irányelv nem tilt".

51 – Tekintettel a piacon birtokolt jelentős erejére.

83. Ezen fejlődést figyelembe véve, amely igazolja a szabályozó hatóságok hatáskörének nem korlátozott jellegét, a Bizottság érve nem bizonyított [52], és nehezen egyeztethető össze azzal a kifogással, hogy a hozzáférési irányelv 5. cikkét nem megfelelően ültették át, mivel a fentiekben kifejtetteknek megfelelően a távközlésről szóló törvény 26–30. cikke kiterjedt intézkedési hatáskört biztosít a nemzeti szabályozó hatóság számára [53].

84. Ezen felül, noha egyetértek a felperessel a tekintetben, hogy nem kellene, hogy ezeket a hatásköröket az üzemeltetők közötti jogvita előzetes fennállásának rendeljék alá; egy ilyen tilalom nem vezethető le a hozzáférési irányelvből sem, mivel a távközlésről szóló törvény 26–30. cikke a közigazgatási eljárás területére korlátozódik, és ugyanez vonatkozik a 45. cikkre is, amely határozottan arra bátorítja az UKE elnökét, hogy írja elő a nélkülözhetetlen jogszabályi kötelezettségeket a távközlésről szóló törvény 1. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt célok megvalósítása érdekében, amely célok megfelelnek a keretirányelv 8. cikkében foglaltaknak.

85. Következésképpen nem értek egyet a Bizottság által felhozott második kötelezettségszegési kifogással, mivel a közösségi jog által általánosan kimondott célok [54] megjelennek a távközlésről szóló törvény 26–30. és 45. cikke által alkotott jogszabályi egységben.

V – A költségekről

86. Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. és 3. §-a alapján részleges pernyertesség esetén a Bíróság elrendelheti a költségeknek a felek közötti megosztását, vagy határozhat úgy, hogy mindegyik fél maga viselje saját költségeit.

87. A méltányosság elve alapján, mivel a Bizottság által a Lengyel Köztársasággal szemben felhozott két jogalap közül csak az egyik fogadható el, célszerű, hogy mindkét fél maga viselje saját költségeit.

52 – Az olyan tagállami kötelezettségszegés megállapítására irányuló keresetben, amelynek a tárgya hasonló a jelen esethez, a C-387/06. sz., Bizottság kontra Finnország ügyben 2008. január 10-én hozott ítélet elutasította azon érvelést, miszerint a nemzeti jogszabály korlátozza a szabályozó hatóság hatáskörét, mivel a Bizottság nem vizsgálta meg részletesen ezt a szabályozást, és azt sem bizonyította, hogy a nemzeti szerv nem fogadhat el intézkedéseket a keretirányelv 8. cikkében szereplő célok megvalósítására vonatkozóan.

53 – Elvonatkoztatva attól a ténytől, hogy ezek a cikkek sértik az irányelvet, amely megalapozza az első kötelezettségszegési kifogás elfogadását.

54 – A keretirányelv 8. cikkével együtt kiemelem a hozzáférési irányelv 5. cikkét.

VI – Végkövetkeztetések

88. A fenti megfontolásokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy:

1) állapítsa meg, hogy a Lengyel Köztársaság – mivel minden távközlési üzemeltető számára törvényi kötelezettségként írta elő a hozzáférési szerződés tárgyalására vonatkozó kötelezettséget – nem teljesítette az elektronikus hírközlő hálózatokhoz és kapcsolódó eszközökhöz való hozzáférésről, valamint azok összekapcsolásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/19/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (Hozzáférési irányelv) 4. cikkének (1) bekezdéséből eredő kötelezettségeit;

2) a keresetet ezt meghaladó részében utasítsa el, és

3) mindegyik felet kötelezze saját költségei viselésére.